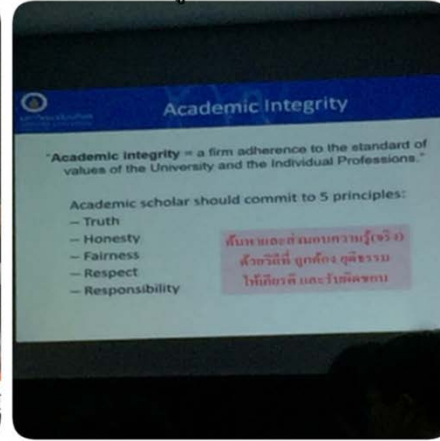

งานเสวนาเรื่อง “เครือข่ายพันธมิตร ภารกิจ Research Integrity”
วันที่ 28 พฤศจิกายน 2561 ณ โรงแรมเซ็นจูรี่ พาร์ค

เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2561 ฝ่ายส่งเสริมจริยธรรมการวิจัย (The Office of Research Integrity) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สวทช.) ได้จัดงานเสวนา เรื่อง “เครือข่ายพันธมิตร ภารกิจ Research Integrity” ในเวลา 13.30-16.30 น. ณ โรงแรมเซ็นจูรี่ พาร์ค กรุงเทพมหานคร เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับงานด้าน RI โดยมีวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานต่างๆ มาร่วมอภิปราย และมี ศ.นพ.ประสิทธิ์ ผลิตผลการพิมพ์ (รอง ผอ. สวทช.) เป็นผู้ดำเนินรายการ ดังสรุปใจความสำคัญได้ดังนี้

ศ.ดร.โสรัจจ์ หงศ์ลดารมภ์ (คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) ได้กล่าวถึงตัวอย่างของสถานภาพของการดำเนินการด้าน RI ใน 3 ประเทศตัวอย่าง คือ

ประเทศ	Web link	ลักษณะหน่วยงาน
USA	https://ori.hhs.gov/	Office of Research Integrity เป็นหน่วยงานของรัฐบาล (เทียบเคียงกับในไทยให้เข้าใจได้ง่าย คือ เป็นกรม ภายใต้กระทรวงสาธารณสุข) ก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1993 โดยมีหน้าที่หลักเพื่อ Review & Monitor หาข้อเท็จจริง แต่ไม่ได้มีอำนาจในการลงโทษ (การลงโทษต้องเป็นไปตามต้นสังกัด)
UK	http://ukrio.org/	UK Research Integrity Office เป็นหน่วยงานเอกชน (เป็นมูลนิธิและสมาคม) ที่ดำเนินการเพื่อ Promote & Support งานด้านนี้ แต่ไม่ได้มีบทบาทในด้านกฎหมาย
EU	http://www.enrio.eu/	European Network of Research Integrity Offices (ENRIO) เป็นการรวมตัวกันของกลุ่มประเทศต่างๆ ในลักษณะ consortium เพื่อการส่งเสริม และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในเรื่องนี้ต่อกัน (การดำเนินการจะคล้ายกันกับ UK)

ทั้งนี้ อ.โสรัจจ์ ได้เสนอแนวทางการดำเนินการเรื่องนี้ ในประเทศไทย ไว้ 3 ทางเลือก คือ 1.) ให้เป็นหน่วยงานของรัฐบาล (ตามของ USA) 2.) ให้เป็นหน่วยงานที่คล้ายๆ กับ สกว. หรือให้เป็นองค์การมหาชน (ไม่ได้ขึ้นกับอำนาจรัฐ) 3.) ให้เป็นสหพันธ์ หรือ องค์กร หรือ consortium (เป็นการรวมตัวกันเฉยๆ)

ศ.นพ.บรรจง มไหสวริยะ (รักษาการแทนอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล) ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ ว่าในแง่ของ ม.มหิดล ได้ให้ความสำคัญกับ Knowledge Capital และ Human Capital ดังนั้น หน้าที่ของ Staff ทุกคนจึงเป็นไปเพื่อ Acquire new knowledge / Teach or train successors / Disseminate knowledge to community ทั้งนี้ จะต้องเป็นไปด้วย Academic Integrity คือการค้นหา และส่งมอบความรู้ (จริง) ด้วยวิธีที่ถูกต้อง ยุติธรรม ให้เกียรติ และรับผิดชอบ โดยได้มีการดำเนินงานในหลายๆ กิจกรรม เช่น มีการเรียนการสอนเรื่อง Research Ethics ในระดับบัณฑิตศึกษา / มีการนำโปรแกรม Turn-it-in มาใช้ / การจัดตั้งและทำงานของ IRB ในแต่ละส่วนงาน เป็นต้น

อ.กิตติศักดิ์ กุลวิจิต (คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า ในสังคมที่พวกเราอยู่ นั้น การบังคับใช้กฎหมาย คือ มาตรฐานขั้นต่ำที่สุด หากแต่ยังมีมาตรฐานที่สูงกว่านั้น คือ การมีศีลธรรม เพราะเป็นการมุ่งหมาย ตั้งแต่ความรู้สึกภายในใจ ดังนั้น ในเรื่องเกี่ยวกับ RI นี้ จึงมักจะเป็นเรื่องที่สูงกว่ากฎหมาย ในทางปฏิบัติของคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้มีการแต่งตั้ง Committee of Research and Academic Integrity (ORAI) (ลิงค์ประกอบ คือ <http://rs.md.chula.ac.th/ethical-review-board/academic-integrity-orai/?lang=en>) เพื่อสอบสวนข้อร้องเรียนเกี่ยวกับ Research misconduct ต่างๆ ซึ่งจากประสบการณ์แล้ว ผู้ที่กระทำผิดในเรื่องนี้ มีทั้งที่ตั้งใจ และไม่ตั้งใจ (ไม่มีความรู้) การให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ นอกจากนี้ ในแง่ของการปฏิบัตินั้น เมื่อเกิด Research misconduct ขึ้น มักจะเป็นการยากที่จะสามารถหาหลักฐานมาแสดงถึงการกระทำผิดนั้นๆ ได้ ดังนั้น Burden of proof จึงมักกลายเป็นหน้าที่ของผู้ถูกร้องเรียน เช่นว่า ผู้ถูกร้องเรียนควรสามารถแสดงหลักฐาน การบันทึกผลลงใน Log book จึงจะใช้เป็นหลักฐานได้ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เราสามารถแบ่งลักษณะงานวิจัยได้คร่าวๆ เป็น 2 ประเภท คือ 1.) งานทางด้าน Biomedical ซึ่งงานในด้านนี้จะต้องผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการ IRB อีกทั้งผู้วิจัยจะต้องมีความรู้ด้าน Good Clinical Practice (GCP) และ 2.) งานด้าน Life Science ซึ่งผู้วิจัยสามารถอ้างอิงได้ตาม Good Laboratory Practice (GLP) โดยในแง่ของ RI ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านนี้นั้น จะมุ่งเน้นไปที่ publication ethics

รศ.กัญญา บุญเกียรติ (คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) ได้กล่าวถึง งานด้าน RI ในแง่ของการรักษาข้อมูล / Conflict of interest / Collaborative research / Protection of Whistle blower โดยหน่วยงานที่จะดูแลเรื่องนี้ จะต้องมีความทำงานที่เป็นอิสระ ซึ่งอาจจะเริ่มต้นด้วยการมี Clinic ที่รับปรึกษาปัญหาทางด้าน RI และควรมีการวางระบบที่เริ่มต้นอย่างสร้างสรรค์ ขั้นตอนแรก ต้องสร้างความตระหนัก สร้างการเรียนรู้ สร้างความชำนาญ เช่น การจัด workshop ขั้นตอนที่สอง คือทำระบบบริหารจัดการ เช่น มีคณะกรรมการที่เป็นอิสระจากกัน และรักษาความลับทุกขั้นตอน มีหน่วยงานให้คำปรึกษา มีหน่วยงานตรวจสอบข้อร้องเรียน มีหน่วยงานสรุปผลเพื่อเสนอให้กรรมการ และส่งต่อให้ผู้บริหารตัดสินใจ

รศ.ดร.สุภาภรณ์ ชีวะธนรักษ์ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี) ได้กล่าวถึง core value ของ มจธ. ว่า คือ Professionalism & Integrity ดังนั้นในเรื่อง Integrity นี้จึงเป็นเรื่องหลักของทุกๆ คนในองค์กร (ลิงค์ประกอบ คือ http://www2.kmutt.ac.th/thai/abt_history/info_conduct/code-of-conduct.pdf)

ศ.นพ.ยง ภูวรวรรณ (คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) ได้กล่าวถึงเรื่อง RI นี้ ว่ายังต้องเกี่ยวข้องกับประเด็นเรื่อง Biosafety and Toxic Product อีกด้วย ดังนั้น การเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญมาก เช่นเดียวกับในเรื่อง monitoring เพื่อให้เกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด ซึ่งอาจจะยังคงเป็นจุดอ่อนของการวิจัยในไทย นอกจากนี้ ปัจจัยที่มีผลเกี่ยวเนื่องกับ RI โดยตรงนั้น คือ การที่นักวิจัยจะต้องมี ศีล 5 มีพื้นฐานความรู้ และมีความกตัญญู

ศ.นพ.ประสิทธิ์ ผลิตผลการพิมพ์ (ฝ่ายส่งเสริมจริยธรรมการวิจัย สวทช.) ได้กล่าวเสริมถึง ความสำคัญของการบันทึกการวิจัย ว่า สวทช. ได้จัดทำคู่มือการบันทึกการวิจัยเอาไว้ (ลิงค์ประกอบ คือ https://www.nstda.or.th/rqm/images/ResourcePublication/guideline_recordkeeping_ver7-2.pdf) หากหน่วยงานไหนสนใจ ก็สามารถมาขอไป modify ได้ นอกจากนี้ยังมี infographic ที่ได้จัดทำไว้อีกด้วย (ลิงค์ประกอบ คือ <https://www.nstda.or.th/th/research-integrity>)

นอกจากนี้ ในงานเสวนาครั้งนี้ ยังได้มีการกล่าวถึงประเด็นอื่นๆ เช่น

- กฎเกณฑ์การดำเนินการของ Multi-center IRB
- การที่แหล่งทุน ระบุไว้ให้ชัดเจนว่าต้องมีการเก็บข้อมูลไว้ อย่างน้อยกี่ปี
- ความผิดในเรื่อง RI ไม่ได้ ก่อให้เกิดผลเสียหายในด้านกายภาพ เท่านั้นแต่ยังขยายวงกว้างออกไปถึงการเสียโอกาสการรักษา การเสียเวลา ดังเช่น ตัวอย่าง case ของ Andrew Wakefield ที่ทำให้ประชาชนทั่วไป ไม่กล้าฉีด MMR vaccine เพราะกลัวจะเกี่ยวเนื่องกับ Autism (ลิงค์ประกอบ คือ https://en.wikipedia.org/wiki/MMR_vaccine_controversy)
- การจัดทำโปรแกรมตรวจสอบการคัดลอกผลงานนั้น มีจากหลายๆ หน่วยงาน เช่น CopyCatch โดย สวทช. (<http://www.copycatch.in.th/>) อักษรวิสุทธิ์ โดยจุฬาลงกรณ์ (<http://www.akarawisut.com/>) จึงน่าจะมีการจัดทำโปรแกรมกลาง ที่มีฐาน Database การตรวจค้น ที่ครอบคลุมให้ครบทุกเรื่อง
- การเข้าไปใช้งาน โปรแกรม Citi นั้น ทำให้ต้องเข้าไปอ่านกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาด้วย (ซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับนักวิจัย) ดังนั้น หากในอนาคต มีการพัฒนาโปรแกรมลักษณะนี้ ด้วยคนไทย ก็น่าจะตรงประเด็นมากกว่า เพราะจะได้เกี่ยวข้องกับกฎหมายไทยด้วย
- การดำเนินการเรื่อง คณะกรรมการที่จะตรวจสอบ RI นั้น ไม่ควรจะเป็นผู้บริหาร อีกทั้งยังสำคัญมาก ที่ คณะกรรมการ RI จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้
- ข้อบังคับต่างๆ ที่มาจากกฎหมายที่เกี่ยวกับสัตว์ทดลองนั้น อาจจะเป็นปัญหาหนึ่งที่ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำงานวิจัยเกี่ยวกับสัตว์ทดลองได้